

11 Sprokkel en smokkel

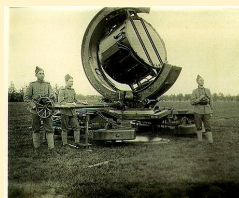
In de Graus treffen we diverse, door mensen moeizaam ontgonnen kleine kavels aan, zoals de Spitse Baantj. Let op de afwisseling, de groene perceelsgrenzen, houtwallen en boomgroepjes. Vroeger behoorden de bomen en struiken tot de kapitaalgoederen van de boer. Effect van runderbegrazing in houtwallen en bosjes in dit kleinschalig landschap is duidelijk zichtbaar. De Graus is een verzamelnaam van meerdere bouw- en weilanden in een voormalig grauwwengebied. In 1911 woedde hier wekenlang een grote turfbrand die uiteindelijk doofde aan de zuidkant. Smokkelaars en boeren kenden dit landschap als geen ander. Nogal wat nachtelijke tochten voerden vanaf hier naar Fiel, of Cyrenaica, het verderop gelegen cafe op Belgisch grondgebied. Bij Fiel was volk, drank, muziek en werd de smokkelwaar verkocht of geruild. De cultuurhistorische waarde van dit coulissenlandschap aan de grens met zijn rijk smokkelverleden, zijn bakembomen en houtwalrelicten tegen het natte Wijffelterbroek en de Lossing verdient een respectvolle behandeling.

10 Sporen 2e Wereldoorlog

Zoeklicht en 10 Duitse barakken eind 1941 geplaatst door de Duitsers.

Was onderdeel van de Kamhuberafweerlinie. Resten zijn nog aanwezig. Zoeklichten speurden met hun lichtkegels het luchtruim af op zoek naar bommenwerpers. Luchtafweer en jagers deden de rest. De Duitse manschappen vertrokken midden augustus '43 naar Rusland. 'Nooit meer teruggezien'.

9 Visser/schuit

We keren terug naar de beslotenheid van de 'oude kamp-ontginningen' met 'gesloten' houtwallen op de kavelgrenzen. Mede door dit soort erfgoederen is de biodiversiteit erg groot. Aan de rechterhand lag 'het Bleikdij', een van de bleekvelden waar enkele malen per jaar de was werd gebleekt. Bij Brils, een andere oude ontginning lag eveneens een schuit voor de visvangst. Deze familie Brils had de visrechten in het Wijffelterbroek. De vis werd tot in Maastricht verhandeld, voordat de Raam (de 'Noew Beek') in de jaren dertig ter ontwatering van het Wijffelterbroek en Lozerbroek werd gegraven.

8 Hoog/Laag

Na de hoge, reliëfrijke 'Bergshei' steken we de oude grens Stramproy-Weert (vroeger een dubbele 'baan') naar de oude, 'woning van 'Bergs'. Perceel was al bebouwd voor 1837. De bewoners van deze boerderij beschikten net als andere boeren over een schuit voor de oversteek van het Wijffelterbroek naar Weert en Altweert, maar ook voor de visvangst.

De overgang van het besloten, welvende landschap naar de open, lager gelegen weidelanden is een belevenis op zich!

7 Schietbaan Burgerwacht Blokhut Jonge Wacht

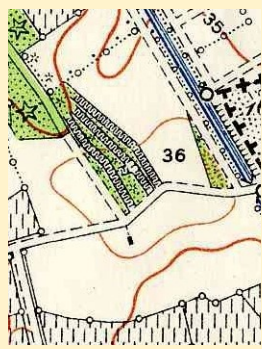
De schietbaan 1928 van de Burgerwacht (vrijwilligers Landstorm) in de welvende laagte van de heide met betonnen observatiepost voor 'praktische en gezellige oefeningen' ligt er weer open bij door het opruimen van de 'Bospest', de Amerikaanse vogelkers door vrijwilligers. Hier lag ook de blokhut van de Jonge Wacht, waar heel wat jongens uit Stramproy lid van waren. Blokhut brandde in de jaren veertig af.

De blokhut van de „Jonge Wacht“ in de „Bospestheide“

12 Landweer Bocholtergraven

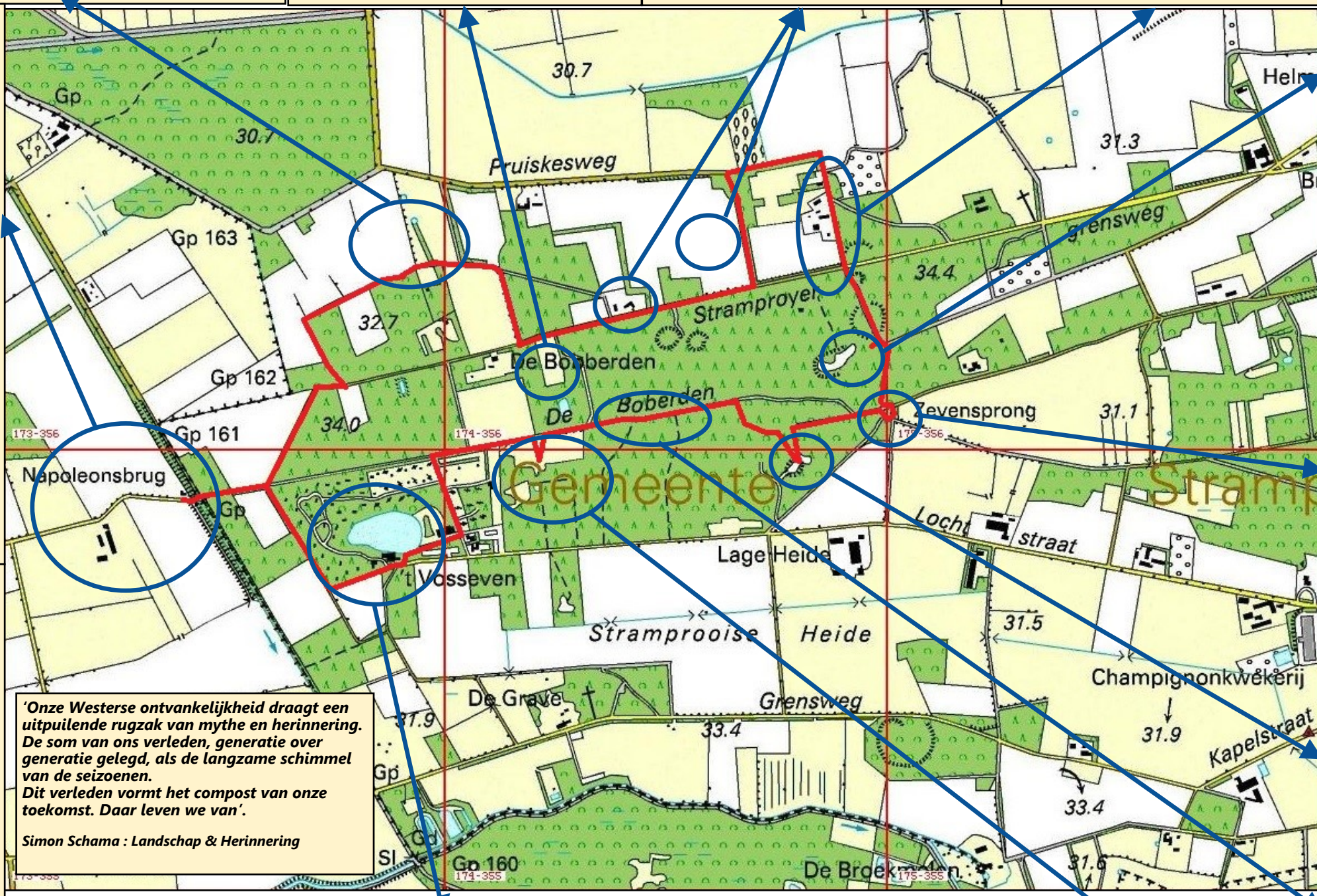
We steken via de Napoleonsbrug de oude Lossing (1870) over. Tot de jaren zeventig lagen hier nog de zichtbare grachten van de Bocholtergraven. De graven en aarden wallen dienden eeuwenlang als grens en verdedigingslinie. Deze land- en waterwering werd rond 1400 aangelegd op de destijds enige doorgang tussen het Wijffelter- en Stramproyerbroek. Hier kwamen de grenzen bijeen van drie territoria: het Abdijvorstendom Thorn, Graafschap Loon en Gelre waaronder Weert viel. Eeuwenlang trokken over deze smalle zandrug legers, handelslieden en vee. Waarschijnlijk strekten de Graven zich over een veel groter gebied uit. Hier, net achter de Lossing legden de Duitsers in 1916 d'n Droad aan. Een dodelijke grensversperring met 2000 volt. Hier is de spanning van de grens nog altijd voel en zichtbaar. (luchtfoto 1949)

1 Wandeling omgeving Vosseven

De licht golvende zandruggen van de Stramproyerheide, met het Vosseven en de grenzen van de, ooit enorm grote moerasgebieden van het Stramproyer- en het Wijffelterbroek kennen een hele bewogen geschiedenis. De sporen van de bewoners, gebruikers en passanten zijn voor de goede verstaander van dit nog redelijk gave, gevarieerde cultuurlandschap nog her en der lees- én beleefbaar.

Eeuwenlang behoorde dit gebied tot de kapitaalgoederen van het dorp. Hier kon men 'heyen en weyen'. Werd turf en plaggen gestoken. Schapen gehoed. Maar het was ook het decor van grensconflicten. Van al dan niet legale handelswegen, smokkel- jacht- en vispraktijken. Van buitenlandse legerkampementen en zoeklichten. Van stenen bijlen. Een schietbaan, blokhut en muzikale uitvoeringen waarvoor nagenoeg het hele dorp uitliep. Van jagers uit de steentijd, 'Kelten' die voor onze jaartelling al primitief akkerden op omwalde perceeltjes nabij het Vosseven. Van boomkickers in het 'klein Vosseven' en het roten van vlas. Van bijenkorven als 'negerhutjes in de hei'. Van kleinschalige zand- en kleiwinnings. Van druk bereiden handelswegen die honderden jaren later nog geen 100 passanten per jaar kenden. Van individuele kampontginningen door keuterboeren en de aan het begin van de vorige eeuw door overheden grootschalig aangepakte drooglegging van wat ooit 'een van de grootste en mooiste elzenbroekmoerassen' van ons land was.

'Onze Westerse ontvankelijkheid draagt een uitpuilende rugzak van mythe en herinnering. De som van ons verleden, generatie over generatie gelegd, als de langzame schimmel van de seizoenen. Dit verleden vormt het compost van onze toekomst. Daar leven we van'.

Simon Schama : Landschap & Herinnering

2 (Groot) Vosseven

Het Vosseven ligt op het hoogste punt van Stramproy op een zandrug tussen het Stramprooierbroek/Lage Heide en het Wijffelterbroek. Hier stagneert het water op een ondoordringbare leemlaag. De naam verwijst naar 'vorsch': nat, altijd vochtig. Het oefent al eeuwen een grote aantrekkingskracht uit op mens en dier. In de winterdag om te schaatsen. Zomers door 'unjerende' boeren, die hier het vee te drinken gaven en een dutje deden. Het was een van de weinige vennen in Stramproy waar het buitengewoon arbeidsintensieve vlas geroot (gedurende drie vier weken) kon worden. Stramproy kende veel wevers van linnen en wollen lakens. Het recreatiepark het Vosseven werd gesticht in 1964. De heideachtige omgeving veranderde in een bosrijke omgeving. (foto ca 1936)

3 Klein Vosseven

Voormalig ven, een stukje lager gelegen dan het Groot Vosseven. Tot 1918 werd hier nog turf gestoken: 'sjaaverte met de haze-oor.' Eind jaren 40 bouwde men hier een kleine boerenwoning. De veelheid aan soorten zand zette de hier woonachtige kinderen aan tot allerlei 'onderzoeksactiviteiten'. In '54 werd de woning verkocht aan twee 'vrolijke jongens' uit Gelderland. Naast het boerenbedrijf ontgonnen ze ook een deel van het ven. Naar verluidt kwam hier tot 1955 nog de boomkikker voor. In '70 werd Park het Vosseven eigenaar.

Toen de Duitsers in september 1944 zich met gestolen fietsen en paarden terugtrokken, werden hier de boerenpaarden verschanst. De schietwedstrijden in de jaren dertig en de toneel- en muziekavonden bij de Blokhut trokken destijds veel volk. Daarnaast vonden hier in de zomermaanden regelmatig jeugdkampen plaats. Door het open maken van de voorheen opengestoven zandige laagtes krijgen we een goed zicht op de oude oost-westverbindingen. Wat we zien zijn in feite hele oude karrensporen en schapendriften. Op de warme flanken stonden overal bijenkorven (voor de kaarsenwas en honing).

6 Zevensprong

Markant oriëntatiepunt. Belangrijk verzamelpunt ook voor smokkelaars. Anekdote 14-9-1794 Roy kermis. Eerste Franse inval. 'De soldaten staken de vlaaien aan de bajonetten'. Devotiepunt sinds '47, veldkapel na genezing zieke (Bobberte Jaan). Veel missen gelezen voor behouden terugkeer van 'dienstplichtige militairen, de zgn. 'Indië-gangers'. Volgens overlevering zou hier meer geld geofferd zijn dan in de kerk zelf.

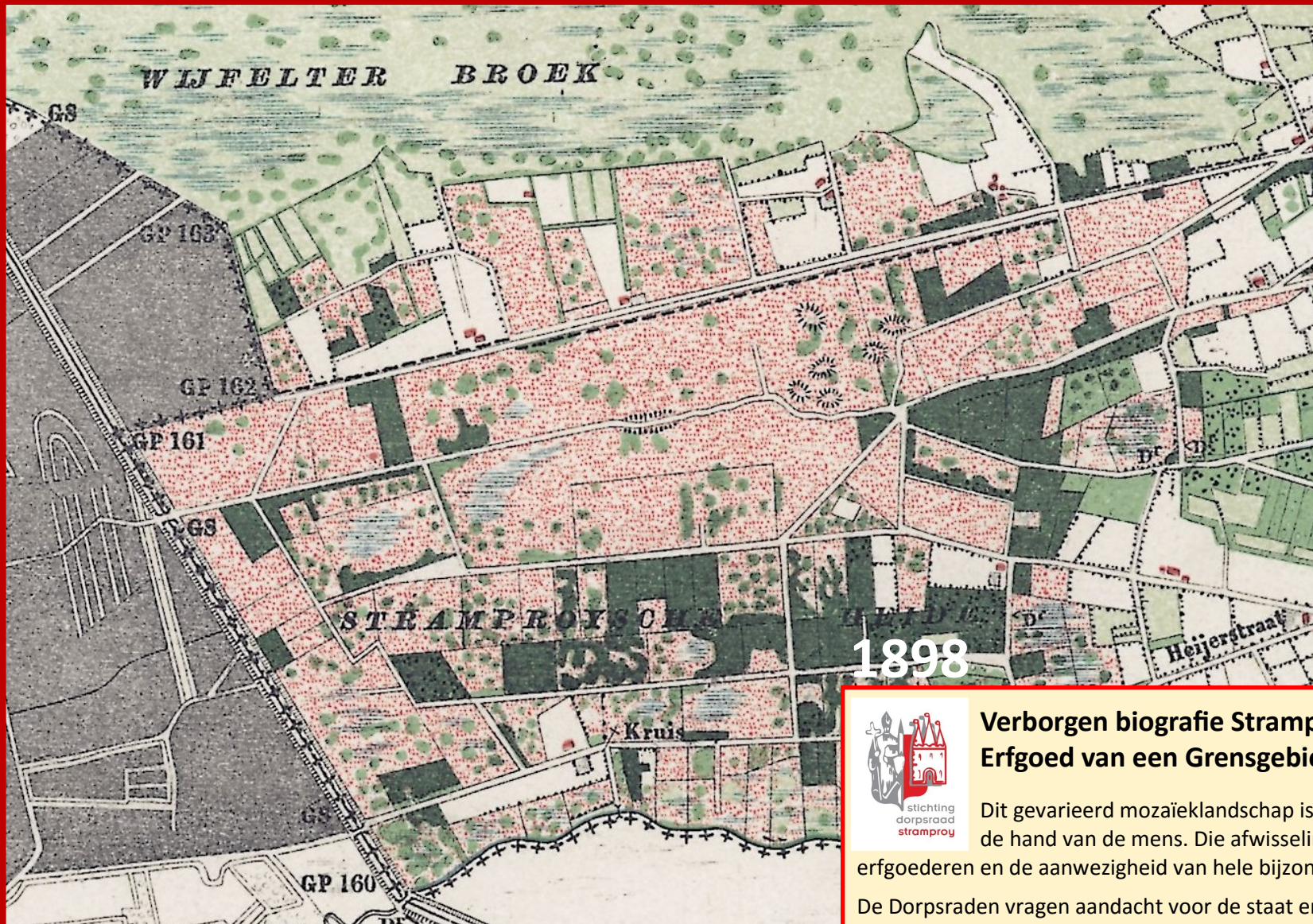
5 BuoëtjesHei

Open golvend hersteld heidegebied rechts voor Zevensprong. Beheer door Natuurwerkgroep Stramproy. De vroegere uitgestrekte heide met vliegdennen deed denken aan een golvende zee met bootjes. Ooit zag dit hele gebied er zo uit... Een laagte duidt op een vroegere zandwinning, een zgn. plicht. Door de inzet van de vrijwilligers blijft het gebied open. Naast struik- en dopheide, stekelbrem en IJslands mos. Eind jaren vijftig waren hier plannen voor een villa- en recreatiepark!!!

4 Napoleonsweg

De weg doorsnijdt een reliëfrijk gebied. De opgestoven hoogtes zijn her en der geslecht, vandaar het holle karakter van de weg. Een ongeregelde troep Franse soldaten zou via deze weg Stramproy binnen gekomen zijn. Later werd de weg naar Napoleon genoemd. Vanaf jaren 30 aan weerszijden veel aanplant van grove dennen voor stouthout voor de mijnen. Dit hout begint te kraken voor het breekt. In '85 kocht NM hier 8 ha dennen-bos dat door een drietal in mozaïekvorm uitgevoerde dunningen veranderde in een gevarieerd berken-eiken bos. Deze verscheidenheid zorgt voor een grote biodiversiteit: o.a. terugkeer van levendbarende hagedis, boompieper en op kapvlaktes de nachtzwaluw.

1898

1928

**Verborgen biografie Stramproyerheide
Erfgoed van een Grensgebied**

Dit gevarieerd mozaïeklandschap is het resultaat van natuurlijke processen en de hand van de mens. Die afwisseling is afleesbaar aan allerlei groene erfgoederen en de aanwezigheid van hele bijzondere natuur- en aardkundige waarden.

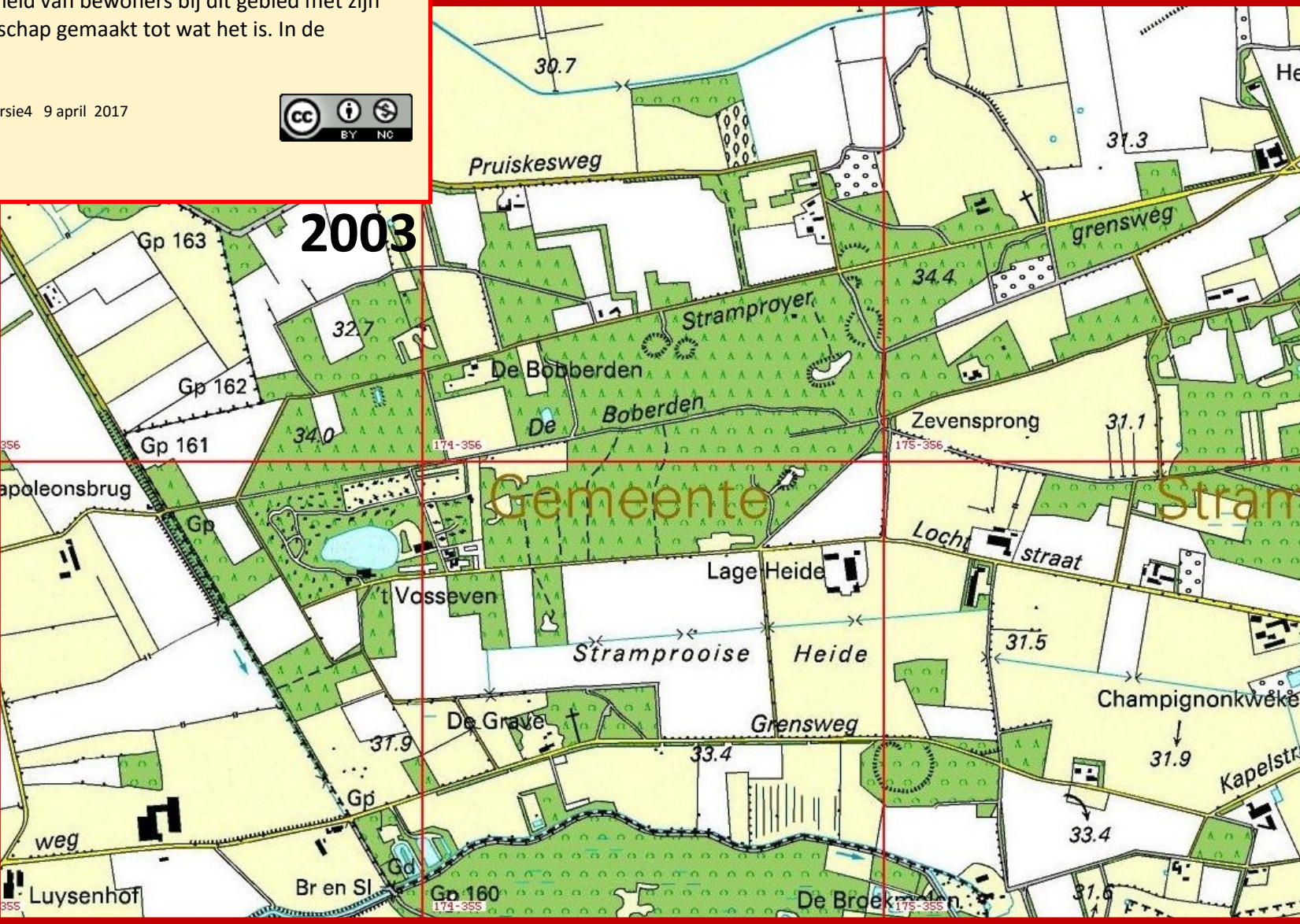
De Dorpsraden vragen aandacht voor de staat en het verhaal van dit eeuwenoude cultuurlandschap en de eeuwenlange verbondenheid van bewoners bij dit gebied met zijn bijzondere erfgoederen. Mensen hebben dit landschap gemaakt tot wat het is. In de toekomst zal dit niet anders zijn.

Start: Lochtstraat 28 Stramproy, ca 5km Versie4 9 april 2017

1953

2003